

จดหมายข่าว ส.ส.ร.

คณะกรรมการการประชามติสัมพันธและเผยแพร่

สภาร่างรัฐธรรมนูญ

ฉบับที่ ๖/๒๕๕๐ วันจันทร์ที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๕๐

เรื่องเด่นในฉบับ

- ≡ การออกเสียงประชามติ (Referendum) โดย นายเดโช สอนานนท์
- ≡ สาระสำคัญของรัฐธรรมนูญไทย
- ≡ สรุปประมวลผลการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ๓๐ เขตทั่วประเทศ
- ≡ บทกลอน - บทเพลงการยกร่างรัฐธรรมนูญ
- ≡ ความเคลื่อนไหวของคณะกรรมการชุดต่าง ๆ

จดหมายเหตุ ส.ร.ช.

คณะกรรมการการประชามพ์พันธ์และเผยแพร่

สภาร่างรัฐธรรมนูญ

ฉบับที่ ๖/๒๕๕๐ วันจันทร์ที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๕๐

เรื่องฉบับในฉบับ

- ≡ การออกเสียงประชามติ (Referendum) โดย นายเดโช สอนานนท์
- ≡ สาระสำคัญของรัฐธรรมนูญไทย
- ≡ สรุปประมวลผลการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ๓๐ เขตทั่วประเทศ
- ≡ บทกลอน - บทเพลงการยกร่างรัฐธรรมนูญ
- ≡ ความเคลื่อนไหวของคณะกรรมการชุดต่าง ๆ

ทางประเด็นที่ควรหยิบยกขึ้นมากพิจารณาใน การออกเสียงประชามติ (Referendum)

เดโช สวานานนท์

รองประธานสภาาร่างรัฐธรรมนูญ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๙ ในมาตรา ๒๙ วรรคสอง บัญญัติไว้ว่า

"เมื่อจัดทำร่างรัฐธรรมนูญเสร็จแล้ว ให้เผยแพร่ให้ประชาชนทราบ และจัดให้มีการออกเสียงประชามติว่าจะให้ความเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบร่างรัฐธรรมนูญทั้งฉบับ ซึ่งจะต้องจัดทำไม่เร็วกว่าสิบห้าวัน และไม่ช้ากว่าสามสิบวัน นับแต่วันที่เผยแพร่ร่างรัฐธรรมนูญดังกล่าว ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่สภาาร่างรัฐธรรมนูญประกาศกำหนด"

ความในมาตรานี้ ซึ่งจัดถึงกรอบในการออกเสียงประชามติ ซึ่งจะได้มีการจัดทำขึ้นเป็นครั้งแรกในประเทศไทย แม้ที่แนวคิดในการทำประชามติจะได้บัญญัติไว้แล้วในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ อย่างชัดเจนแล้วก็ตาม

ข้อพิจารณาประการแรกก็คือ คำว่า การออกเสียงประชามติที่ได้บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญทั้ง ๒ ฉบับ นั้น ซึ่งบ่งชี้ว่า จะต้องมีการ ออกเสียง เป็นสำคัญ ไม่ใช่การทำสำรวจตามระเบียบวิธีการทางสถิติที่มักจะเรียกกันว่า การสำรวจความคิดเห็นของประชาชน (Public Opinion Poll)

เมื่อกล่าวถึงการออกเสียง ก็ย่อมเป็นที่เข้าใจกันโดยทันทีว่า เป็นการกำหนดให้ผู้มีสิทธิออกเสียงมาใช้สิทธิออกเสียงในสถานที่และวันเวลาที่กำหนดโดยตรงและลับ เหมือนกับการออกเสียงในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่เคยปฏิบัติกันมาจนมีความเข้าใจกันดีพอสมควรแล้วในประเทศของเรา (แม้ว่าจะยังมีบัตรเสียอยู่เป็นจำนวนมากก็ตาม¹) ส่วนการออกเสียงประชามติในต่างประเทศนั้น ได้มีการปฏิบัติกันอย่างแพร่หลายพอสมควร โดยเฉพาะประเทศใน EU และประเทศอื่น ๆ ทั้งในยุโรปและอเมริกา เช่น ประเทศแคนาดา เยอรมนี สวีเดน สวิตเซอร์แลนด์ มีกฎหมายว่าด้วยการออกเสียงประชามติโดยเฉพาะ เป็นต้น

¹ ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเมื่อวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ จากรายงานผลการเลือกตั้งของ กกต. จำนวนบัตรเสียแบบบัญชีรายชื่อมีบัตรเสียร้อยละ ๒.๘๙ และแบบเขตมีบัตรเสียร้อยละ ๕.๘๘

ประชามติ จะต้องมีการประกาศรับรองผลการออกเสียงอย่างเป็นทางการจากคณะกรรมการจัดการออกเสียงประชามติ และจะต้องกำหนดผลผูกพันเอาไว้ให้ชัดเจนว่าจะเป็นประการใด ส่วนการออกเสียงประชามติครั้งแรกของประเทศไทยนั้น รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้ว่าสภาว่างรัฐธรรมนูญจะเป็นผู้ประกาศกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการ รวมทั้งเป็นผู้จัดให้มีการออกเสียงประชามตินั้นด้วย

ว่ากันตามรูปศัพท์ คำว่า "ประชามติ" ก็คือ มติของประชา หรือ ข้อตกลงของปวงประชา นั้นเอง แต่ปัญหาที่จะต้องคิดกันต่อไปอีกชั้นหนึ่งก็คือ ขนาดหรือจำนวนผู้มาใช้สิทธิออกเสียง เท่าใดจึงจะถือได้ว่าเป็นข้อมติของปวงประชาได้ ขนาดในที่นี้ หมายถึง จำนวนปวงประชาที่มาใช้สิทธิออกเสียงนั่นเอง

นั้นก็หมายความว่าประชามติไม่ใช่จะวัดกันว่าการแข่งขันที่มีแพ้ชนะกันเพียงคะแนนเดียวเป็นสิ่งสำคัญ

ข้อคำถามประกอบก่อนที่จะไปสู่การพิจารณาถึง ขนาด ของประชากร ได้แก่ การที่จะต้องพิจารณากันก่อนว่า การออกเสียงประชามตินั้น จะถือเป็น สิทธิ หรือ เป็นหน้าที่ ของปวงประชา หากจะถือเป็นสิทธิ นั้นก็ย่อมหมายความว่า ใครจะไปใช้สิทธิก็ได้ ไม่ไปก็ได้ แต่ถ้าถือเอาว่าเป็น หน้าที่ ก็ย่อมจะนำไปสู่ มาตรการ ลงโทษ สำหรับผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามหน้าที่นั้นกันต่อไป

หากจะลองตรวจดูแนวทางที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ได้กำหนดเอาไว้ก็จะได้พบความชัดเจนที่ปรากฏอยู่ในมาตรา ๒๑๔ วรรค ๖ ความว่า

"ในการออกเสียงประชามติ หากปรากฏว่า มีผู้มาใช้สิทธิออกเสียงประชามติเป็นจำนวนไม่มากกว่าหนึ่งในห้า ของจำนวนผู้มีสิทธิออกเสียงประชามติ ให้ถือว่าประชามติโดยเสียงข้างมากไม่เห็นชอบด้วยกับเรื่องที่ขอปรึกษานั้น แต่ถ้าผู้มาใช้สิทธิออกเสียงประชามติมากกว่าหนึ่งในห้าของผู้มีสิทธิออกเสียงประชามติ และปรากฏว่าผู้ออกเสียงประชามติโดยเสียงข้างมากให้ความเห็นชอบให้ถือว่าประชามติโดยเสียงข้างมากเห็นชอบด้วยกับเรื่องที่ขอปรึกษานั้น"

อย่างไรก็ตาม ข้อกำหนดดังกล่าว ถูกยกเลิกไปแล้วโดยผลการปฏิรูปการปกครอง ส่วนข้อกำหนดใหม่ก็ไม่ปรากฏชัดจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๙ ที่มีกฎเกณฑ์ไว้ในมาตรา ๓๑ ว่า

"ในการออกเสียงประชามติ ถ้าประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งโดยเสียงข้างมากของผู้มาออกเสียงประชามติเห็นชอบให้นำร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่มาใช้บังคับแล้วให้ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาตินำร่างรัฐธรรมนูญขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวาย และเมื่อทรงลงพระปรมาภิไธยแล้ว ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาและใช้บังคับได้"

ความที่ปรากฏในมาตรานี้ ก็อาจแปลความได้ว่า ผู้มาออกเสียงประชามติจะมากน้อยเท่าใด ไม่ใช่ประเด็นสำคัญ แต่จะตัดสินแพ้ชนะกันด้วย เสียงข้างมาก เป็นสำคัญ พุดง่าย ๆ ว่า ถ้าผู้มีสิทธิเลือกตั้ง (ซึ่งคือใครก็ได้แล้วแต่จะนิยามกำหนดขึ้นโดยสภาว่างรัฐธรรมนูญ) มาใช้สิทธิเพียง ๑๐๐ คน ออกเสียงให้

ความเห็นชอบ ๕๑ คน ไม่เห็นชอบ ๔๙ คน ก็ถือว่า เป็นประชามติเห็นชอบกับร่างรัฐธรรมนูญนั้นแล้ว โดยปริยาย

นี่คือการตีความตามตัวอักษรเท่านั้น แต่เมื่อมองลึกไปถึง เจตนารมณ์ กันแล้วไซ้ร้ ประชาชาติ จะต้องเป็นข้อมติของปวงประชา ซึ่งก็คือ ประชาชนทั้งหมดที่เป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ไม่ใช่เป็นประชามติ ของเสียงข้างมาก จนไม่ควรจะถือได้ว่าเป็นประชามติ

กฎหมายการทำประชามติของทุกประเทศ จะกำหนดในเรื่องนี้ไว้ชัดเจน เช่น ในเยอรมันกำหนด จำนวนขั้นต่ำไว้ที่ ๒๐% ๒๕% หรือ ๓๓% ของผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง สุดแล้วแต่ว่าจะจะเป็นประเด็นที่สำคัญ ระดับใด บางรัฐกำหนดขั้นต่ำไว้เป็น ๑๕% ก็มี ว่าเฉพาะสำหรับการลงประชามติสำหรับรัฐธรรมนูญ ทุกรัฐต้อง กำหนดขนาดของผู้มาใช้สิทธิออกเสียงขั้นต่ำไว้ที่ ๕๐% ยกเว้นรัฐบาเวอเรีย ที่กำหนดขั้นต่ำไว้ที่ ๒๕%

การประชาสัมพันธ์ในการออกเสียงประชามติ

ความจำเป็นที่จะต้องชี้ชวนให้ประชาชนหมู่มาออกเสียงประชามติ จึงเป็นเรื่องจำเป็นที่ขาด ไม่ได้ในการจัดทำประชามติ สื่อทุกประเภทจะต้องระดมกันเชิญชวนเพื่อการนี้ หาก กกต. จะเป็น ผู้จัดการออกเสียงประชามติ ก็จะต้องคำนึงถึงเรื่องนี้เป็นเรื่องสำคัญด้วย เพราะจำนวนผู้มาใช้สิทธิออก เสียงประชามติจะบ่งชี้ถึงประสิทธิภาพในการจัดการขององค์กรผู้มีหน้าที่จัดการประชามติไปในตัว

ในส่วนของสภาว่างรัฐธรรมนูญซึ่งเป็นผู้ร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่นี้ ย่อมมีหน้าที่เผยแพร่ ชี้แจง และขอการสนับสนุนให้รับรัฐธรรมนูญฉบับนี้อย่างแน่นอน เพราะในมาตรา ๒๙ วรรคสอง ของ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๙ ระบุไว้ชัดเจนว่า

"เมื่อ (สภาว่างรัฐธรรมนูญ) จัดทำร่างรัฐธรรมนูญเสร็จแล้ว ให้ (สภาว่างรัฐธรรมนูญ) เผยแพร่ให้ประชาชนทราบ และจัดให้มีการออกเสียงประชามติ..."

อย่างไรก็ตาม กรอบการประชาสัมพันธ์ได้เคยระบุไว้ในรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ. ๒๕๔๐ ไว้ด้วย คือ ในวรรคสี่ ที่บัญญัติไว้ว่า

"ในระหว่างที่ประกาศตามวรรคหนึ่งมีผลใช้บังคับ รัฐต้องดำเนินการให้บุคคลฝ่ายที่เห็นชอบและไม่เห็นชอบกับกิจการนั้น แสดงความเห็นของตนได้โดยเท่าเทียมกัน"

สอดคล้องกับหลักสากลที่จะต้องให้ออกาสเผยแพร่ความคิดเห็นทั้งฝ่ายเห็นชอบ และ ฝ่ายไม่เห็นชอบ โดยเท่าเทียมกัน อาทิ ตามกฎหมายการประชามติ ค.ศ. ๑๙๙๒ ของแคนาดา มาตรา ๒๑ กำหนดเรื่อง การใช้วิทยุกระจายเสียงไว้ว่า

"shall, subject to the regulation made pursuant to that act and to the conditions of : to license, make available, at on cast, to registered referendum committee for the transmission of deferred amusements ,and other programming produced by or on behalf of those committees an aggregate of three hours of broadcasting time during primetime"

หลักเกณฑ์การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ดังกล่าว อาจจะกลายเป็น ดาบสองคม สำหรับการทำให้ประชาชาติ
ก็เป็นได้ คำถามที่ออกจะทำทนายการทำประชาชาติในครั้งนี้ น่าจะมีอยู่มากมายหลายประการด้วยกัน อาทิ
องค์กรหนึ่งองค์กรใด จะขอรายการวิทยุในช่วง prime time ฟรี เพื่อเผยแพร่ความเห็น ไม่ให้
รับร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ จะทำได้หรือไม่ เพราะเหตุใด

คงไม่มีคำตอบในเชิงวิชาการเป็นแน่ แต่อาจจะมีคำตอบในทางการเมืองว่า การอนุญาตหรือไม่
ยอมขึ้นอยู่กับหลักเกณฑ์และวิธีการที่สมาชิกสภาว่างรัฐธรรมนูญจะได้กำหนดขึ้นตามอำนาจหน้าที่ที่
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๙ ได้ให้ไว้

ประเด็นสำคัญที่ควรต้องหยิบยกมาพิจารณาอย่างรอบคอบ ก็คือ ประเด็นของผลผูกพันกับผล
ประชาชาติ หรือการพิจารณาถึง ประเภทของการออกเสียงประชาชาติซึ่งมีอยู่ด้วยกัน ๒ ประเภทหลัก คือ
ประเภทมีผลผูกพัน กับประเภทไม่มีผลผูกพัน

หากจะตรวจสอบรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับที่ ๑๖ ซึ่งมีบทบัญญัติในเรื่องการออก
เสียงประชาชาติ ค่อนข้างละเอียด จะพบว่า ในมาตรา ๒๑๔ วรรคเจ็ด ระบุไว้อย่างชัดเจนว่า

"การออกเสียงประชาชาติตามมาตรานี้ ให้มีผลเป็นเพียงการให้คำปรึกษาแก่
คณะรัฐมนตรีในเรื่องนั้น"

แต่ ผลของการออกเสียงประชาชาติ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พ.ศ.
๒๕๕๙ นั้น ในมาตรา ๓๑ ก็ระบุไว้ชัดเจนอีกเช่นกันว่า

"มาตรา ๓๑ ในการออกเสียงประชาชาติ ถ้าประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งโดยเสียงข้างมากของผู้มา
ออกเสียงประชาชาติเห็นชอบให้นำร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่มาใช้บังคับแล้ว ให้ประธานสภานิติบัญญัติ
แห่งชาตินำร่างรัฐธรรมนูญขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวาย และเมื่อทรงลงพระปรมาภิไธยแล้ว
ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาและใช้บังคับได้"

เมื่อมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญและสภาว่างรัฐธรรมนูญได้จัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบ
รัฐธรรมนูญตามมาตรา ๓๐ เสร็จแล้ว หรือเมื่อครบกำหนดระยะเวลาตามมาตรา ๓๐ สุดแต่เวลาใดจะถึง
ก่อน ให้สภาว่างรัฐธรรมนูญเป็นอันสิ้นสุดลง"

ข้อสังเกต ในการตั้งคำถามเพื่อการทำให้ประชาชาติในครั้งนี้ จะต้องรอบคอบให้มาก ๆ ทั้งนี้เพราะ
การทำประชาชาติในครั้งนี้ เป็น ประชาชาติประเภทมีผลผูกพัน คำถามที่ขอบด้วยรัฐธรรมนูญจึงควร
จะต้องเป็นว่า

ท่านเห็นชอบให้นำร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่มาใช้บังคับ หรือไม่ ถ้าเห็นชอบ โปรดทำ
เครื่องหมายในช่องเห็นชอบ ถ้าไม่เห็นชอบโปรดทำเครื่องหมายในช่อง ไม่เห็นชอบ

ประวัติการทำงานของนายเดโช สวานานนท์

๑. ตำแหน่งการทำงานในปัจจุบัน

๑.๑ ทางราชการ

- รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ
- ประธานคณะกรรมการวิสามัญบันทึกเจตนาธรรมณ์ จดหมายเหตุ และตรวจรายงานการประชุม (สภาว่างรัฐธรรมนูญ)
- กรรมการสภาสถาบันผู้ทรงคุณวุฒิ สถาบันพระปกเกล้า
- ประธานกรรมการพิพิธภัณฑ์พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว

๑.๒ ทางสังคม

- กรรมการมูลนิธิสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ
- กรรมการมูลนิธิพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์
- ประธานชมรมสมาชิกสภาว่างรัฐธรรมนูญ(๒๕๔๗-๒๕๔๘)

๒. ประสบการณ์การทำงานในอดีต

๒.๑ ในฐานะข้าราชการประจำ

- รองเลขาธิการสถิติแห่งชาติ (๒๕๐๙ - ๒๕๑๔)
- เลขาธิการเยาวชนแห่งชาติ (๒๕๑๖ - ๒๕๑๙)
- อธิบดีกรมศิลปากร (๒๕๑๙ - ๒๕๒๕)
- รองปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (๒๕๒๕ - ๒๕๒๗)
- อธิบดีกรมการฝึกหัดครู (๒๕๒๗ - ๒๕๒๙)

๒.๒ ในฐานะข้าราชการการเมือง

- ที่ปรึกษานายกรัฐมนตรี (พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ)

๒.๓ ประสบการณ์ด้านการเมืองที่สำคัญ

- สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กทม. (๒๕๒๙ - ๒๕๓๑)
- ประธานคณะกรรมการการศึกษา สภาผู้แทนราษฎร (๒๕๒๙ - ๒๕๓๑)
- สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กทม. (๒๕๓๗ - ๒๕๓๙)
- สมาชิกสภาว่างรัฐธรรมนูญ (สุราษฎร์ธานี) (๒๕๓๙ - ๒๕๔๐)
- ประธานคณะกรรมการจดหมายเหตุ ตรวจรายงานการประชุมและกิจการสภา (สภาว่างรัฐธรรมนูญ)

๓. เครื่องราชอิสริยาภรณ์

- ม.ป.ช., ม.ว.ม., ต.จ.ว., ต.ภ.
- เหรียญรัตนาภรณ์ (ภปร.๓)
- เหรียญจักรพรรดิมาลา
- เหรียญลูกเสือสดุดี
- เหรียญกาชาดสรรเสริญ (ชั้น ๑)

๑. ข้อมูลทั่วไป

ชื่อ-นามสกุล

นายเดโช สวานานนท์

สัญชาติ

ไทย

วัน/เดือน/ปีเกิด

๒๕ มิถุนายน ๒๕๓๖ อายุ ๓๓ ปี

สถานภาพ

สมรส (ศาสตราจารย์ทักษิณา สวานานนท์)

บุตร

๓ คน (นางโชติกา เตชะวัฒนวรรณ, นางประถมาภรณ์ สวัสดิ์-ชูโต และนางสาวศรานตา สวานานนท์)

ที่อยู่

๕๕/๑ ถนนสุขุมวิท ๖๕ แขวงพระโขนง เขตวัฒนา กรุงเทพฯ ๑๐๑๑๐

๒. ประวัติการศึกษา

ก่อนปริญญา

ประโยคครูประถม (ป.ป.) โรงเรียนบ้านสมเด็จพระเจ้าพระยา

ประโยคครูมัธยม (ป.ม.) โรงเรียนฝึกหัดครูมัธยม (จันทร์เกษม)

ปริญญาตรี

กศ.บ. (เกียรตินิยม) วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร
(มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ)

ปริญญาโท

M.S. (Psychology and Education) Indiana University (USA.)

ปริญญาเกิตติมศักดิ์

Ph.D. (Public Administration) Clayton University (USA.)

อื่นๆ

- ประกาศนียบัตรชั้นสูงเกิตติมศักดิ์ สถาบันพระปกเกล้า

- ปริญญาบัตร วปอ. (วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร) รุ่น ๑๔

- Cert. In Problems of Economic Development

(หลักสูตรระยะสั้น มหาวิทยาลัย Oxford ประเทศอังกฤษ)

- ศึกษาอบรมวิชาสถิติและคอมพิวเตอร์ในสหรัฐ อังกฤษ เยอรมนี

ญี่ปุ่น และนิวซีแลนด์

ประมวลภาพกิจกรรมของคณะกรรมการชุดต่าง ๆ

สัมมนาเตรียมความพร้อมคณะกรรมการวิสามัญ
ประจำจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
วันศุกร์ที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐
ณ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ความเคลื่อนไหวของ ส.ส.ร.

นายวรการณ สามโกเศศ ได้ขอลาออกจากการเป็นสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญเพื่อไปดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ทำให้ตำแหน่งว่างลงและต่อมาในวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๕๐ ได้มีประกาศพระบรมราชโองการแต่งตั้งให้นายโอรส วงษ์สิทธิ์ เป็นสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญแทน

สาระน่ารู้

การจาริกรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

รัฐธรรมนูญที่ทำขึ้นในครั้งนี้ ได้จาริกลงในสมุดที่ทำขึ้นเป็นพิเศษด้วยกระดาษอย่างดี เป็นสมุดพับทบกลับไปกลับมา เรียกว่า “สมุดไทย” มีความหนาถึง ๒๖๖ พับ ขนาดกว้าง ๔๕.๕ ซม. ยาว ๑๓.๔ ซม. มีความวิจิตรงดงาม

ต้นฉบับจะเป็นตราครุฑพ่าห์ ทำด้วยทองคำ

คู่ฉบับ ๒ ฉบับ หน้าปกจะมีพระครุฑพ่าห์ ทำด้วยเงินกะไหล่ทอง

รัฐธรรมนูญทั้ง ๓ ฉบับ ห่อด้วยผ้าเยียรบับสีแดงสลักเส้นทอง

การเก็บรักษารัฐธรรมนูญไทย

รัฐธรรมนูญฉบับที่ ๑ : จะนำไปเก็บไว้ที่สำนักเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

รัฐธรรมนูญฉบับที่ ๒ : จะนำไปเก็บไว้ที่สำนักราชเลขาธิการ

รัฐธรรมนูญฉบับที่ ๓ : จะนำไปเก็บไว้ที่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

“รัฐธรรมนูญทั้ง ๓ ฉบับ มีข้อความเหมือนกันทั้งหมด”

ที่มา : http://www.ben2.ac.th/teacher/ICT/social1/worawut/learn_web/social1/1/data/thumnoon.htm

ความเคลื่อนไหวของคณะกรรมการชุดต่าง ๆ

๑. คณะกรรมการการยกร่างรัฐธรรมนูญ

สรุปประมวลผลการรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนเพื่อประกอบการยกร่างรัฐธรรมนูญ จากการรับฟังความคิดเห็นเวทีระดับจังหวัดจาก ๔ ภาค จำนวน ๓๐ เวที ดังนี้

ภาคเหนือ ๕ เวที ได้แก่ ลำปาง พะเยา เชียงราย แม่ฮ่องสอน เพชรบูรณ์

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ๙ เวที ได้แก่ อุบลราชธานี ๑ เวที มุกดาหาร ๘ เวที

ภาคกลาง ๒ เวที ได้แก่ อ่างทอง และ ชลบุรี

ภาคใต้ ๑๔ เวที ได้แก่ นครศรีธรรมราช ๑๒ เวที สงขลา ๑ เวที ยะลา ๑ เวที

สรุปประมวลผลตามกรอบภารกิจของอนุกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ

กรอบ ๑ สิทธิเสรีภาพและการมีส่วนร่วมของประชาชน

ตอนที่ ๑ สิทธิเสรีภาพและการมีส่วนร่วม

๑. ควรตรากฎหมายให้ประชาชนมีหลักประกันในเรื่องสิทธิและเสรีภาพมากขึ้น ควรเพิ่มอำนาจให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนให้มากขึ้น

๒. ควรมีการบัญญัติเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในเรื่องต่าง ๆ ของประชาชนไว้ในรัฐธรรมนูญอย่างชัดเจน

๓. ควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขรัฐธรรมนูญและกฎหมาย หรือเสนอร่างกฎหมาย ควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการถอดถอนและการดำเนินคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ไม่ว่าจะโดยตรงหรือโดยอ้อม เช่น ให้ประชาชนสามารถเรียกคืนตำแหน่งทางการเมืองเช่น ส.ส. ส.ว. แต่ละจังหวัดได้

๔. ควรวางระบบป้องกันการละเมิดเสรีภาพของสื่อมวลชน

๕. ควรจัดให้มีกองทุนสนับสนุนการเมืองภาคพลเมือง เช่น สนับสนุนการจัดเวทีผู้นำชาวบ้าน ผู้นำชุมชน

ตอนที่ ๒ การกระจายอำนาจ

๑. ควรกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพิ่มขึ้น โดยมีระบบการตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพและเป็นมาตรฐานเดียวกัน

๒. ควรเพิ่มบทบาทให้กับชุมชนในการพัฒนาชุมชนและการมีส่วนร่วมในการปกป้องคุ้มครองและพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๓. ควร “ลดอำนาจรัฐ” เพิ่ม “อำนาจให้ประชาชน” มากขึ้น

๔. ควรกระจายอำนาจในการปกครองท้องถิ่นตามความพร้อมของพื้นที่

กรอบ ๒ สถาบันการเมือง

ตอนที่ ๑ สถานิติบัญญัติ

๑. ควรลดจำนวน ส.ส. และ ส.ว.
๒. ไม่ควรมี ส.ส. ระบบบัญชีรายชื่อพรรค
๓. ส.ส. ทั้งระบบแบ่งเขตและระบบบัญชีรายชื่อรวมทั้ง ส.ว. ต้องมีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรี
๔. ส.ส. ควรสังกัดพรรคการเมืองและควรสังกัดพรรคการเมืองก่อนวันสมัครรับเลือกตั้งไม่น้อยกว่า

๙๐ วัน

๕. ส.ส. ควรมีอิสระในการปฏิบัติหน้าที่และการลงมติในเรื่องต่าง ๆ มากกว่าที่เป็นอยู่
๖. ควรกำหนดเขตเลือกตั้งเป็นเขตเลือกตั้งละคนเช่นเดิม
๗. เห็นว่าควรให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งในลำดับถัดไปเป็น ส.ส. แทนผู้สมัครที่ถูกตัดสิทธิเพราะ

ถูกใบเหลือง ใบแดง

๘. ส.ว. ควรมาจากการสรรหาจากตัวแทนของกลุ่มอาชีพทุกภาคส่วนในสังคมแทนการเลือกตั้ง
๙. ถ้า ส.ว. มาจากการสรรหาควรให้มีอำนาจถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งการเมือง

ตอนที่ ๒ ฝ่ายบริหาร

๑. นายกรัฐมนตรีควรมาจาก ส.ส. และ นายกรัฐมนตรีมาจาก ส.ส. ควรเป็น ส.ส. ในขณะเดียวกัน
๒. ควรกำหนดให้นายกรัฐมนตรีดำรงตำแหน่งได้ไม่เกิน ๒ วาระ ติดต่อกันหรือไม่เกิน ๘ ปี
๓. ควรห้ามนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีมีผลประโยชน์ทับซ้อนในระหว่างการดำรงตำแหน่งและ

เมื่อพ้นตำแหน่งแล้วในระยะหนึ่ง

๔. นายกรัฐมนตรีควรถูกอภิปรายและและถูกตรวจสอบได้ง่ายขึ้น
๕. ควรกำหนดให้ชัดเจนว่าในกรณีที่นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีต้องคำพิพากษาให้ลงโทษจำคุก

แม้ว่าเป็นเพียงการให้รองอัยการให้พ้นจากตำแหน่งด้วย

๖. นายกรัฐมนตรีต้องมาตอบกระทู้ถามในสภา

ตอนที่ ๓ จริยธรรม

- ควรมีการกำหนดคุณธรรมและจริยธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และมีบทลงโทษกรณีฝ่าฝืนด้วย

กรอบ ๓ องค์การตรวจสอบอิสระและศาล

ตอนที่ ๑ การตรวจสอบใช้อำนาจรัฐ

๑. ควรให้มีศาลหรือองค์การตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ขององค์กรอิสระ
๒. ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในระดับประเทศและระดับท้องถิ่น และเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดกระทำ

ความผิดทุจริตหรือมีพฤติการณ์ร้ายผิดปกติ ไม่ควรมีอายุความในการฟ้องคดี

๓. ควรมีการกำหนดกลไกหรือมาตรการตรวจสอบการใช้อำนาจของฝ่ายการเมืองที่กระทำต่อข้าราชการประจำ และการควบคุมการใช้จ่ายเงินงบประมาณ

๔. ควรลดจำนวนประชาชนในการเข้าชื่อเพื่อถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและการตรากฎหมาย ทั้งในระดับประเทศและระดับท้องถิ่น

๕. องค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญควรปลอดจากการครอบงำทางการเมืองอย่างแท้จริง

๖. ควรมีการวางระบบคานและดุลยอำนาจขององค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญ

๗. องค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญที่มีอยู่ เช่น ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา กกต. สตง. ปปช. ควรจะคงไว้ทั้งหมดและควรปรับปรุง

๘. ควรมีองค์การอิสระระดับจังหวัด ในการติดตามตรวจสอบการใช้อำนาจของผู้บริหารท้องถิ่น

๙. ควรมีการกำหนดงบประมาณให้แก่องค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญในจำนวนที่ชัดเจนตามสัดส่วนของงบประมาณรายจ่ายประจำปี

กรอบ ๔ อื่น ๆ

- ควรมีกรอบระยะเวลาในการตรากฎหมาย เพื่อให้มีการบังคับใช้ตามหลักการที่ระบุไว้ในรัฐธรรมนูญ โดยชัดเจน

สรุปผลการประชุม

คณะกรรมการการยกร่างรัฐธรรมนูญ สภาว่างรัฐธรรมนูญ

วันอังคารที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐

คณะกรรมการการยกร่างรัฐธรรมนูญ พิจารณาข้อเสนอดังกล่าว ๑๓ ประเด็น ของคณะอนุกรรมการการยกร่างฯ กรอบที่ ๑ โดยมีนาวาอากาศตรี ประสงค์ สุ่นศิริ ประธานคณะกรรมการ ดำเนินการประชุมมีเรื่องพิจารณาที่สำคัญ สรุปได้ดังนี้

พิจารณาความคิดเห็นในการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการการยกร่างรัฐธรรมนูญ

กรอบที่ ๑ ว่าด้วยสิทธิเสรีภาพ การมีส่วนร่วมของประชาชน และการกระจายอำนาจ (ต่อ)

นายชูชัย ศุภวงศ์ ประธานคณะอนุกรรมการการยกร่างรัฐธรรมนูญ กรอบที่ ๑ ว่าด้วยสิทธิเสรีภาพ การมีส่วนร่วมของประชาชน และการกระจายอำนาจรายงานว่า ได้ประชุมคณะอนุกรรมการฯ หลายครั้ง โดยนำข้อเสนอดังกล่าว ของคณะกรรมการไปพิจารณาปรับปรุง ซึ่งพิจารณาในประเด็นเรื่องสิทธิหน้าที่ของบุคคล และการมีส่วนร่วมของบุคคล ชุมชนในการมีส่วนร่วมกับรัฐและท้องถิ่นในทางการเมืองและการปกครอง ดังนี้

ข้อเสนอเพื่อพิจารณาเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพ

๑. บทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญฉบับที่ผ่านมา ได้บัญญัติรองรับสิทธิเสรีภาพโดยให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ แต่ที่ผ่านมาสิทธิเสรีภาพเช่นนี้ยังไม่ได้รับการรับรองหรือถูกบังคับใช้ในทางปฏิบัติ จึงควรได้มีการเพิ่มบทบัญญัติในกรณีที่บทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้รับรองสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานโดยให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ และยังไม่มีการตรากฎหมายเช่นนั้นไว้ ย่อมไม่มีผลเป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้แล้วและศาลจะตั้งข้อพิจารณาโดยคำนึงถึงสิทธิเช่นนั้น หรือโดยศาลต้องวางหลักเกณฑ์ชั่วคราวเพื่อคุ้มครองไว้จนกว่าจะมีกฎหมายบัญญัติ

๒. การลงโทษประหารชีวิตควรมีอยู่ต่อไปหรือไม่

แนวทางแรก เห็นควรยกเลิกบทบัญญัติที่กำหนดให้มีการลงโทษประหารชีวิต เนื่องจากเห็นว่าเป็นการละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ แนวทางที่สอง เห็นว่ายังจำเป็นต้องคงไว้ แต่จะลงโทษประหารชีวิตได้เฉพาะคดีอุกฉกรรจ์ที่สุด และจะลงโทษบุคคลอายุต่ำกว่า ๑๘ ปี สตรีมีครรภ์ และบุคคลวิกลจริตไม่ได้ อีกทั้ง บุคคลที่ต้องโทษดังกล่าว ย่อมมีสิทธิขอพระราชทานอภัยโทษ ขอลดหย่อนผ่อนโทษ และขอนิรโทษกรรมได้ทุกกรณี ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับพันธกรณี ICCPR ที่ประเทศไทยเป็นภาคี

๓. ควรนำเรื่องการจับคน คุ่มขัง ตามมาตรา ๒๓๗ - ๒๔๗ ในหมวดศาลมากำหนดไว้ในหมวดสิทธิเสรีภาพ และมีประเด็นที่ควรแก้ไขเพิ่มเติม ดังนี้

๓.๑ กรณีที่ผู้ถูกจับกุมเป็นเด็กหรือเยาวชนต้องนำตัวไปศาลภายใน ๒๔ ชั่วโมง

๓.๒ ควรเพิ่มบทบัญญัติให้ผู้เสียหายในคดีอาญา มีสิทธิทราบสถานะของคดี

๔. ปัญหาการแทรกแซงสื่อ ควรบัญญัติคุ้มครองการเสนอข่าว ความเห็น หรือตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และจะสั่งโรงพิมพ์หรือห้ามพิมพ์หรือเป็นเจ้าของกิจการ หรือครอบงำการดำเนินกิจการโดยรัฐจะกระทำมิได้ และเพิ่มความคุ้มครองถึงสื่ออื่นนอกจากสิ่งพิมพ์ด้วย เช่น ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจะต้องไม่เป็นเจ้าของหรือหุ้นส่วนในสื่อ ห้ามเอกชนทำการรวบรวมสื่อ เป็นต้น

๕. สิทธิในการศึกษา ควรคงการให้การศึกษาขั้นต่ำ ๑๒ ปี ไว้เช่นเดิม และต้องเปิดโอกาสให้ท้องถิ่น ประชาชน ชุมชน และภาคเอกชนเข้ามาบริหารจัดการมากขึ้น โดยให้ท้องถิ่นดูแลเรื่องอาคารสถานที่ และส่วนกลาง ดูแลคุณภาพการศึกษา การให้ท้องถิ่นชุมชน เอกชน และภาคเอกชน มีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตร บริหารจัดการสถานศึกษา ติดตามและประเมินผล

๖. สิทธิเสรีภาพในการรวมกลุ่มนั้น ควรให้ข้าราชการมีสิทธิเสรีภาพในการรวมกลุ่ม และแสดงความคิดเห็นได้ แต่ต้องไม่กระทบต่อการจัดบริการสาธารณะ

ข้อเสนอเพื่อพิจารณาเกี่ยวกับหน้าที่ของชนชาวไทย

๗. ให้เขียนหน้าที่ของชนชาวไทยเพิ่มเติมเฉพาะที่จำเป็น ได้แก่ การลงประชามติถือเป็นหน้าที่ เช่นเดียวกับการเลือกตั้ง และควรระบุหน้าที่ของสถาบันครอบครัวที่มีต่อบุตรหลาน และสมาชิกในครอบครัวเพิ่มเติม ในประเด็นเกี่ยวกับหน้าที่ในการเสียภาษีอากร เพื่อนำเงินมาใช้จ่ายในการจัดบริการสาธารณะของรัฐ และเห็นว่ามรดกทรัพย์สินที่เป็นมรดกควรต้องถูกจัดเก็บภาษีด้วย

ข้อเสนอเพื่อพิจารณาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน

๘. ควรคงหลักการของรัฐธรรมนูญฯ พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งรับรองและคุ้มครองสิทธิของประชาชน ในการมีส่วนร่วมกับรัฐในทางการเมือง(Political Participation) ไว้เช่นเดิม ได้แก่ การออกเสียงประชามติ การเสนอร่างพระราชบัญญัติในหมวดที่ ว่าด้วยสิทธิเสรีภาพของประชาชนและแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ และการถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง นอกจากนี้ เห็นว่าควรขยายสิทธิเรื่องการออกเสียงประชามติในกิจการที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของท้องถิ่นให้แก่ราษฎรในท้องถิ่นอีกประการหนึ่งด้วย นอกเหนือไปจากสิทธิตามหลักการเดิมของประชาชนในท้องถิ่นตามรัฐธรรมนูญฯ ๒๕๕๐ ได้แก่ สิทธิในการเสนอร่างข้อบัญญัติท้องถิ่น และการถอดถอนผู้บริหารและสมาชิกสภาท้องถิ่น

๙. ควรคงหลักการของรัฐธรรมนูญฯ พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งรับรองและคุ้มครองสิทธิของประชาชน ในการมีส่วนร่วมกับรัฐในทางปกครอง (Administrative Participation) ไว้เช่นเดิม ได้แก่ สิทธิในการรับทราบข้อมูลข่าวสารของราชการ และสิทธิในการแสดงความคิดเห็นของประชาชนผู้มีส่วนได้เสียโดยการประชาพิจารณ์ (Public Hearing) สมควรจะมีการรับรองและคุ้มครองสิทธิ ของประชาชนในการมีส่วนร่วมกับรัฐและท้องถิ่นในการใช้อำนาจกำหนดนโยบายและแผนดังกล่าวให้ชัดเจนในรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ อันเป็นการสอดคล้องกับแนวคิดปรัชญาการปกครองในระบบประชาธิปไตยและสนับสนุนให้ระบบประชาธิปไตยทางตรงมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นด้วย

๑๐. ชุมชนท้องถิ่นและชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิมควรมีฐานะเป็นผู้ทรงสิทธิในทรัพยากรธรรมชาติของชุมชน กล่าวคือ มีสิทธิที่สมบูรณ์ในทรัพยากรธรรมชาติของชุมชนและควรมีอำนาจตัดสินใจร่วมกับรัฐและท้องถิ่นในการจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติในชุมชน

๑๑. การถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ควรเป็นสิทธิของประชาชนทั่วไปที่มีสิทธิเลือกตั้งไม่เฉพาะเจาะจงแต่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเท่านั้น และเห็นว่าจำนวน ๕๐,๐๐๐ คน เป็นจำนวนที่มากเกินไป

๑๒. เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าถึงศาลปกครอง ศาลรัฐธรรมนูญ และศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองได้ โดยให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งเข้าชื่อกันยื่นฟ้องผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เช่น คดีทุจริต ได้ในลักษณะเดียวกับการเข้าชื่อเสนอให้ประธานวุฒิสภาถอดถอน

คณะกรรมการการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ สภาวาระรัฐธรรมนูญ

๑๓. ในร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ควรมีบทบัญญัติที่ชัดเจนให้ฝ่ายนิติบัญญัติในฐานะผู้แทนปวงชนเป็นผู้มีอำนาจพิจารณาเห็นชอบร่างสนธิสัญญาบางประเภทดังกล่าว ก่อนที่รัฐบาลจะไปลงนามผูกพันตามสนธิสัญญา

ภายหลังจากการนำเสนอของคณะอนุกรรมการยกร่างฯ กรอบที่ ๑ ที่ประชุมได้เปิดโอกาสให้กรรมการอภิปรายในประเด็นต่าง ๆ ทั้งนี้ คณะอนุกรรมการได้รับข้อเสนอแนะเพื่อนำไปพิจารณาปรับปรุงต่อไป

จัดทำและเผยแพร่โดย
ทีมงานโฆษกคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ
๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐

สรุปผลการประชุม

คณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ สภาวาระรัฐธรรมนูญ
วันพฤหัสบดีที่ ๑ มีนาคม ๒๕๕๐

คณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ ประชุมร่วมกันกับคณะกรรมการวิสามัญประสานการมีส่วนร่วมและการประชาคมเป็นครั้งแรก เพื่อหารือและแลกเปลี่ยนข้อมูลความคิดเห็นของประชาชนเพื่อใช้ในการจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ โดยมีนาวาอากาศตรี ประสงค์ สุ่นศิริ ประธานคณะกรรมการดำเนินการประชุม มีเรื่องพิจารณาที่สำคัญ สรุปได้ดังนี้

๑. พิจารณาการประชุมร่วมกันกับคณะกรรมการวิสามัญประสานการมีส่วนร่วมและการประชาคม

นายศิวะ แสงมณี รองประธานคณะกรรมการวิสามัญฯ คนที่หนึ่ง ศาสตราจารย์จรัส สุวรรณมาลา รองประธานคณะกรรมการวิสามัญฯ คนที่สอง และนาย

วรพล ไสคติยานุรักษ์ รองประธานคณะกรรมการวิสามัญฯ คนที่สาม ซึ่งได้รับมอบหมายจากศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง ประธานคณะกรรมการวิสามัญฯ ให้มานำเสนอข้อมูลความคิดเห็นของประชาชนจากการที่ได้จัดการสัมมนาและใช้แบบสอบถาม โดยมีการจัดสัมมนาแล้วทั้งหมด ๓๐ เวทีทั่วทุกภาคของประเทศ และการประมวลผลจากแบบสอบถามทั้งหมด ๗๗๓ แบบสอบถามแล้ว ณ วันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐ คณะกรรมการวิสามัญฯ ได้ใช้แนวคำถามโดยยึดตามกรอบภารกิจของคณะอนุกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ ประกอบด้วย

- กรอบที่ ๑ ว่าด้วยสิทธิเสรีภาพ การมีส่วนร่วมของประชาชนและการกระจายอำนาจ
- กรอบที่ ๒ ว่าด้วยสถาบันการเมือง
- กรอบที่ ๓ ว่าด้วยองค์กรตรวจสอบอิสระและศาล
- กรอบที่ ๔ เรื่องอื่น ๆ

ทั้งนี้ ผลการประมวลข้อมูลของคณะกรรมการวิสามัญในครั้งนี้เป็นเพียงข้อมูลในระยะแรก ยังคงมีการสรุปข้อมูลเป็นระยะทุก ๆ ๑๐ - ๑๕ วัน ซึ่งจะได้นำเสนอให้คณะกรรมการทราบต่อไป

๒. พิจารณาความคืบหน้าในการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ กรอบที่ ๓ ว่าด้วยองค์กรตรวจสอบอิสระและศาล (ต่อ)

ศาสตราจารย์ (พิเศษ) วิชา มหาคุณ ประธานคณะอนุกรรมการยกร่างฯ กรอบที่ ๓ ได้นำเสนอแนวทางของคณะอนุกรรมการ หลังจากที่ได้รับข้อคิดเห็นของคณะกรรมการแล้วนำไปปรับปรุงเพิ่มเติมในประเด็น ดังนี้

๑. องค์กรประกอบของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ประกอบด้วยตุลาการ จำนวน ๙ คน โดยให้ลดจำนวนสัดส่วนของผู้ทรงคุณวุฒิสาขานิติศาสตร์ จากเดิม ๓ คน ให้เหลือ ๒ คนและเพิ่มผู้ทรงคุณวุฒิสาขารัฐศาสตร์ หรือรัฐประศาสนศาสตร์ ซึ่งจะต้องมีความรู้ ความเชี่ยวชาญทางด้านนิติศาสตร์หรือการบริหารราชการแผ่นดินอย่างแท้จริง ๑ คน

๒. องค์กรประกอบของคณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรม (กต.) ให้ผู้พิพากษาในแต่ละศาลเลือกกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในส่วนของชั้นศาลตน ทำนองเดียวกับศาลปกครอง โดยมีจำนวนผู้ทรงคุณวุฒิลดหลั่นตามชั้นศาล ได้แก่ ศาลฎีกา จำนวน ๖ ท่าน ศาลอุทธรณ์จำนวน ๔ ท่าน และศาลชั้นต้น จำนวน ๒ ท่าน เพื่อป้องกันปัญหากรณีผู้เลือกไม่มีข้อมูลเกี่ยวกับตัวผู้มีสิทธิได้รับเลือก และการปกครองดูแลผู้พิพากษาที่มีอาวุโสน้อยกว่าผู้พิพากษาที่มีอาวุโสมาก นอกจากนี้ให้ กต. ผู้ทรงคุณวุฒิจากบุคคลภายนอกสองคนซึ่งวุฒิสมาชิกเลือกจากบุคคลซึ่งไม่เป็นหรือเคยเป็นข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม อันเป็นไปตามหลักการเดิม

๓. จำนวนผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา ให้เพิ่มจาก ๓ คน เป็น ๕ คน เพื่อให้มีประสิทธิภาพในการตรวจสอบ และให้มีประธานคณะผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา

๔. คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ให้คงองค์กรนี้ไว้ ต่อไปตามเดิม แต่ปรับอำนาจหน้าที่ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น โดยสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมหรือฟ้องคดีเองได้ รวมทั้งการยื่นคำฟ้องต่อศาล เพื่อให้มีการสั่งเกี่ยวกับการคุ้มครองชั่วคราวได้

๕. การตรวจสอบกระบวนการพิจารณาทางอาญาเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ศาล และฝ่ายราชทัณฑ์ ให้มีการปฏิรูปคุณภาพกระบวนการยุติธรรมในทางอาญาให้มีความชัดเจน

คณะกรรมการการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ สภาวาระรัฐธรรมนูญ

ภายหลังจากการนำเสนอของคณะอนุกรรมการยกร่างฯ กรอบที่ ๓ ที่ประชุมได้มีการอภิปรายอย่างกว้างขวาง และมีความเห็นที่แตกต่างกัน เช่น ในประเด็นการรวมองค์กรผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภากับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่ให้อบรมรวมเป็นองค์กรเดียว และเรียกชื่อเป็นอย่างอื่น หรือหากไม่รวมรวมจะต้องกำหนดอำนาจในการฟ้องคดีว่าจะให้เป็นขององค์กรใด และในประเด็นองค์ประกอบของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญที่เห็นว่าควรพิจารณาให้ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารเข้าไปด้วย

จัดทำและเผยแพร่โดย

ทีมงานโฆษกคณะกรรมการการยกร่างรัฐธรรมนูญ

๑ มีนาคม ๒๕๕๐

๒. คณะกรรมการการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่

นายพิเชียร อำนาคจรประเสริฐ ประธานคณะกรรมการการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ กล่าวว่า ที่ประชุมได้เชิญอธิการบดีมหาวิทยาลัยทั่วประเทศ หรือเพื่อขอความร่วมมือในการเผยแพร่ข้อมูลให้กับประชาชนในพื้นที่รอบมหาวิทยาลัย โดยทุกแห่งพร้อมให้ความร่วมมือกับ ส.ส.ร.อย่างเต็มที่ และจะจัดสัมมนาเพื่อเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาในร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ นอกจากนี้ยังได้ทำความเข้าใจกับตัวแทนมหาวิทยาลัย ว่าจะสามารถจัดทำรัฐธรรมนูญได้เสร็จตามกรอบที่กำหนดไว้ พร้อมกันนี้ ยังได้นำเอกสารวัสดุ อาทิ โปสเตอร์ แผ่นพับคู่มือเกี่ยวกับร่างรัฐธรรมนูญ แจกจ่ายให้กับตัวแทนมหาวิทยาลัย เพื่อนำไปแจกจ่ายให้ประชาชนในพื้นที่ต่อไป โดยในวันที่ ๔ เม.ย.นี้ จะเชิญนิสิตนักศึกษาทั่วประเทศมาให้ข้อคิดเห็นและทำความเข้าใจเกี่ยวกับร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้

บทกลอนและบทเพลง

ซึ่ง ๑ จาก คณะกรรมการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่

บทกลอนรัฐธรรมนูญไทย

<กาพย์ยานี ๑>

พระปิยมหาราช.....ทรงเลิกทาสระบือเลื่อง
 เลือดเนื้อมิเปล่าเปลื้อง.....และไร้สิ้นซึ่งอาดูร
 เย็นยิ่งพิรุณหยาด.....กระแสนาดสู่กองกษัตริย์
 แผ่นดินมิสิ้นสูญ.....เอกราชอธิปไตย
 พระดำริล้นการคุณ.....อันเกื้อหนุนประชาไทย
 “ควรเป็นให้เป็นไป.....แม้มีต้องประเพณี”
 พระมหาธีรราช.....พระจอมปราชญ์จอมกวี
 ทรงวางทางเสรี.....ทุกอย่างแบบเป็นแบบนำ
 ดุสิตธานีนั้น.....พระเลือกสรรค์ทรงกระทำ
 เยี่ยงอย่างกระจ่างจ้า.....แบบประชาธิปไตย
 พระดำรัส “แม้ล้มบาก.....ต้องทุกข์ยากและเข็ญใจ
 ขอเห็นประชาไทย.....ได้ร่มเย็นมิเป็นทุกข์”
 สมเด็จพระปกเกล้าฯ .....มีทรงเอาประโยชน์สุข
 “เสียสละอำนาจยุค.....แก่ราษฎรโดยทั่วไป
 มียอมเสียอำนาจ.....และสิทธิ์ขาดแก่ผู้ใด
 คณะใดมีอาจใช้.....อำนาจนั้นเผด็จการ
 โดยไร้สิทธิ์และเสียง .....ถ้าหลักเลียงพสกนิกร
 จึงได้พระราชทาน.....รัฐธรรมนูญไทย ฯ

ที่มา : <http://www.getamped.in.th/getboard/viewtopic.php?t=๔๔๕๔&view=next&sid=๔๔๖๖๔๕๑ce๓f๔๗๔๕๕fb๒๔ae๐ca๓๖c๖๖๒๑>

คณะกรรมการการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ สภา่างรัฐธรรมนูญ

เพลง แห่กลองยาวรัฐธรรมนูญ

เนื้อร้องโดย อภิชาติ คำดี

ขับร้องโดย ชินกร ไกรลาศ, รุ่งรัศมี ไกรลาศ

...ขอเชิญชาวไทยเหนือ-ใต้-อีสาน-กลาง
 ๘ มกราเปิดสภาผ่านไป
 ...กุมภาพันธ์ ประชาทั่วไทย
 รัฐธรรมนูญไทย กฎหมายสำคัญ
 ...ถึงเดือนเมษา หลังงานสงกรานต์
 เทียบรัฐธรรมนูญ ๔๐ ทำมา
 ...เดือนพฤษภา ประชาพิจารณา
 จะแปรญัตติ ดำริแก้ไข
 ...กรกฎา ต้นเดือนนั้นหนอ
 สิงหาคมเต็มแม่ เผยแพร่ออกมา
 ...ต้นเดือนกันยา ลงประชามติ
 จัดลงประชามติทั่วไทย
 ...แล้วจัดให้มี เลือกลงตั้งทั่วไป
 ของขวัญยิ่งใหญ่ ในปีมงคล
 ...เศรษฐกิจพอเพียง หล่อเลี้ยงชีวา
 ชุมชนเข้มแข็ง ร่วมแรงร่วมใจ

มาช่วยกันร่างรัฐธรรมนูญไทย
 ต้องเสร็จภายใน ๑๘๐ วัน
 ขอจงร่วมใจ ให้ความเห็นกัน
 ช่วยคิดช่วยกลั่น แล้วรีบส่งมา
 คงจะได้อ่าน เป็นรายมาตรา
 แล้วต้องบอกว่า ต่างกันอย่างไร
 ฟังความคิดอ่าน อีกครั้งทั่วไทย
 สรุปให้ได้ ต้นมิถุนา
 ให้ สสร. ผ่านในสภา
 ให้ชาวประชา อ่านกันทั่วไทย
 ลองตรองดูซิ ยอมรับกันไหม
 รัฐธรรมนูญใหม่ ใช้อย่างไร
 อธิปไตย เป็นของปวงชน
 เมืองไทยผ่านพ้น หมดสิ้นผองภัย
 ช่วยกันพัฒนา ประชาธิปไตย
 รัฐธรรมนูญใหม่... เป็นของคนไทยทุกคน...

เพลง รัฐธรรมนูญของเรา

เนื้อร้องโดย อภิชาติ คำดี

ขับร้องโดย ลูกนก สุภาพร

ยังจำไม่เคยลืมเลือน คอยเตือนตัวเองเอาไว้
 เราร่างเราใช้ทุกวันเวลาว่างดีที่น้องชาวไทย
 มีความเห็น ช่วยจับประเด็นขึ้นมา
 ถามจริง ๆ การเมืองล้มล้างทำไม
 ลองขบคิด ช่วยกันพิจารณา
 ความเห็น มีอยู่มากมาย
 ประชาชนทุกคนสำคัญ
 ต้องรับฟังกันให้สมบูรณ์ให้รัฐธรรมนูญ ออกมาดีดี
 บ้านเมืองนี้จะดี ถ้ามีคนดีร่วมมือ
 รัฐธรรมนูญสำคัญ ทุกวันจะสุขสดใส
 ลงประชามติเมื่อใด โหวตรับรัฐธรรมนูญ

รัฐธรรมนูญเป็นของคนไทย
 ต้องร่วมใจรวมกลุ่มศึกษา
 เรื่องไหนเห็นว่าเข้าท่า รีบส่งมารวดเร็วทันใจ
 มาตราไหนที่เป็นต้นเหตุปัญหา
 คนไทยจำ...ช่วยกันมาร่างรัฐธรรมนูญไทย
 พวกเราหญิงชาย ต้องมาช่วยกัน
 ความคิดสร้างสรรค์ สารพันมากมี
 งานนี้ทำเพื่อประเทศ เป็นหยิ่งบ่เห็ดกันละคุณพี่...
 ปลุกจิตสำนึก ส่วนรวมเราต้องร่วมกัน
 รวบรวมความเห็นชาวประชา คัดมากร่างกันไว้
 ไทยทุกคนภูมิใจ

!! คิดดูให้ดี คิด...คิดดูให้ดี !!

เพลง ร่วมร่างรัฐธรรมนูญ

ขับร้องโดย สันติ บุญแผ้ว

<p>สสร. ร่วมพี่น้อง ผองไทย ขอเชิญ ปวงชนทุกเหล่า บัญญัติ รัฐธรรมนูญจะสมบูรณ์ได้ ร่วมกันคิด ร่วมแรง ร่วมร่าง ปวงประชาร่วมใจ สมานฉันท์ สสร. จะรับคำแนะนำไป บ้านเรา เมืองเรา จะเรื่องรุ่ง สรรสร้าง รัฐธรรมนูญ ยิ่งใหญ่ (พูด) ขอเชิญพี่น้องชาวไทย ร่วมแสดงความคิดเห็น และลงประชามติ เพื่อความสมบูรณ์ เป็นรัฐธรรมนูญของประชาชน</p>	<p>กำหนดกฎใหม่ สังคมไทยของเรา มาร่วมกันเข้า กำหนดทิศทาง ก็ด้วยชาวไทย มาช่วยกันสร้าง ปัญหาต่างๆ แก้ให้ทันยุคสมัย รัฐธรรมนูญนั้น พร้อมคุณธรรมโปร่งใส ร่างรัฐธรรมนูญใหม่ เป็นของประชา หากพวกเรามุ่ง สามัคคี รวมน้ำใจ จะส่งผลให้ ประเทศไทย รุ่งเรือง</p>
--	--

(ซ้ำทั้งหมดอีกครั้ง)

ส่งผลให้ประเทศไทยรุ่งเรือง.....

เพลง สสร.ขอแรง

ขับร้องโดย มนต์สิทธิ์ คำสร้อย
สิทธิพร อมรพันธุ์
ธิดา ดวงดาว

<p>แผ่นดินไทยของไทยทุกคน...บุญล้น จะเชื่อชาติศาสนาใด...อธิปไตยมิใช่ปัญหา ศูนย์รวมใจไฟรฟ้า...ยากหาใดเท่า มาช่วยกันขัดเกลา อธิปไตยไทยต้องเป็นกลาง แก้ไขเพิ่มเติมเริ่มด้วยมือคุณ ร่วมออกความเห็นเป็นตอนเป็นชั้น ร่วมด้วยช่วยกัน..สร้างสรรเพื่อไทย มาช่วยกันสร้างสรบ้านเรา...เมืองเรา</p>	<p>ได้เกิดมาเป็นคนไทย เรามีในหลวงองค์เดียวทั่วหน้า ถึงเวลาแล้วผองไทยทุกเหล่า มาบัญญัติรัฐธรรมนูญ มาช่วยกันร่าง..สร้างให้สมบูรณ์ จะให้สมดุษย์..เราต้องช่วยกัน รัฐธรรมนูญนี้..ไม่มีปิดกัน</p>
---	---

ให้ก้าวทันโลกไม่ตกสมัย

โอกาสดีพี่น้องไทย หญิงชายอย่าได้สับสน ระดมสมอง กลั่นกรอง ให้เข้มขัน
วิเคราะห์เหตุ สังเกตผล เพื่อไทยพัฒนา ขอเชิญเพื่อนพ้อง พี่น้องลูกป้า
ก้าวกันออกมา ให้คำปรึกษา สสร.....(ร่วมคิด ร่วมสร้าง ร่วมร่างรัฐธรรมนูญ)

ความเคลื่อนไหวการรับฟังความคิดเห็น
และการมีส่วนร่วมการร่างรัฐธรรมนูญ

ผลสำรวจประเด็นในการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐

หนังสือพิมพ์ข่าวสด
วันที่ ๖ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๐

สำนักงานสถิติแห่งชาติร่วมกับสถาบันพระปกเกล้า จัดทำผลสำรวจประเด็นในการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐ เนื้อหาการสอบถามครอบคลุมหลายประเด็นของร่างรัฐธรรมนูญ

จากกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น ๓๔,๗๗๖ คน จาก ๗๖ จังหวัดทั่วประเทศ ด้วยวิธีการสัมภาษณ์ และกลุ่มผู้เคยดำรงตำแหน่งทางการเมือง (อดีตส.ส.และส.ว.) โดยสอบถามทางไปรษณีย์จากกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น ๑๔๔ ราย ผลสำรวจออกมา ดังนี้

รัฐธรรมนูญฉบับปี ๒๕๕๐ มีข้อบกพร่องหรือมีปัญหาในการนำไปใช้อย่างไร

กลุ่มประชาชนร้อยละ ๑๗.๙ ระบุว่า มีข้อบกพร่อง ขณะที่กลุ่มผู้เคยดำรงตำแหน่งทางการเมือง ระบุว่า มีข้อบกพร่องหรือมีปัญหาในการนำไปใช้ ในสัดส่วนค่อนข้างสูงคือร้อยละ ๘๖.๘ แต่ประชาชนส่วนใหญ่ยังต้องการให้นำรัฐธรรมนูญปี ๔๐ มาเป็นต้นแบบร่างรัฐธรรมนูญฉบับปี ๕๐

ประเด็นผู้ลงสมัครรับเลือกตั้ง ส.ส. ควรสังกัดพรรคการเมือง

กลุ่มประชาชนร้อยละ ๖๕.๑ ระบุว่า ควรสังกัดพรรค มีเพียงร้อยละ ๒๒.๑ ที่เห็นว่าไม่ควร และร้อยละ ๕๑.๔ เห็นว่าเหมาะสมที่กำหนดว่าต้องสังกัดพรรค ๙๐ วันก่อนสมัครรับเลือกตั้ง ส่วนกลุ่มผู้เคยดำรงตำแหน่งทางการเมือง ระบุว่า ควรสังกัดพรรคในสัดส่วนที่สูงถึงร้อยละ ๙๓.๑ แต่ไม่เห็นด้วยกับกฎเหล็ก ๙๐ วัน ถึงร้อยละ ๔๒.๔

ส.ส. จำเป็นต้องจบปริญญาตรีหรือไม่

กลุ่มประชาชนร้อยละ ๘๒ ระบุว่า จำเป็น เช่นเดียวกับกลุ่มผู้ที่เคยดำรงตำแหน่งทางการเมือง เห็นด้วยร้อยละ ๕๒.๑ รวมทั้งประเด็นส.ว. จำเป็นต้องจบปริญญาตรี ก็มีความเห็นสอดคล้องกันคือร้อยละ ๗๓.๑ และ ๗๖.๔

นอกจากนั้นในประเด็นส.ส. ระบบบัญชีรายชื่อ กลุ่มประชาชน ร้อยละ ๖๓.๕ เห็นว่าสมควรมีระบบบัญชีรายชื่อ ขณะที่ผู้ที่เคยดำรงตำแหน่งทางการเมือง เห็นด้วยร้อยละ ๕๙.๗

ประเด็นการจกัฒนาการดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี

ประชาชนและผู้ที่เคยดำรงตำแหน่งทางการเมือง ระบุว่า ควรจกัฒนาการในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน ร้อยละ ๔๖.๕ และร้อยละ ๔๖.๑ และเห็นว่าห้ามเป็นติดต่อกัน ๒ สมัยร้อยละ ๔๓.๗ และร้อยละ ๓๘.๔ ขณะที่เห็นว่าไม่ควรจกัฒนาการของนายกฯ ในสัดส่วน ๑๐.๑ และ ๑๒.๐ ตามลำดับ

ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับ ส.ว.

ในเรื่องที่มาของส.ว. ประชาชนร้อยละ ๔๔.๔ เห็นว่าควรมาจากการเลือกตั้งโดยตรง ส่วนผู้ที่เคยดำรงตำแหน่งทางการเมือง เห็นว่าควรมาจากการเลือกตั้งร้อยละ ๓๔ และประเด็นห้ามผู้สมัครส.ว. เป็นสมาชิกพรรค ประชาชนร้อยละ ๕๗.๑ เห็นด้วย ขณะที่ผู้ที่เคยดำรงตำแหน่งทางการเมือง เห็นด้วย ร้อยละ ๘๕.๓

ส่วนการห้ามผู้สมัครส.ว.หาเสียง เว้นแต่การแนะนำตัวเท่านั้น ประชาชนเห็นด้วยร้อยละ ๔๑.๕ ขณะที่ผู้ที่เคยดำรงตำแหน่งทางการเมือง เห็นด้วยร้อยละ ๕๐.๙ ประเด็นห้ามผู้ลงสมัครส.ว.ลงสมัครรับเลือกตั้งติดต่อกัน ๒ สมัย ประชาชนร้อยละ ๔๕.๗ เห็นด้วย ขณะที่ผู้ที่เคยดำรงตำแหน่งทางการเมือง เห็นด้วยร้อยละ ๖๑.๖

กรณีจำนวน ส.ส.ในการเข้าชื่อเสนอญัตติเปิดอภิปรายไม่ไว้วางใจนายกฯ

ประชาชนร้อยละ ๔๖.๓ เห็นว่าควรเป็นจำนวน ๒ ใน ๕ ของส.ส.ทั้งหมด ผู้ที่เคยดำรงตำแหน่งทางการเมืองร้อยละ ๕๖.๙ เห็นว่าควรเป็น ๑ ใน ๕ อย่างไรก็ตาม ในประเด็นจำนวน ส.ส.ที่เหมาะสมในการเข้าชื่อเสนอญัตติเพื่อขอเปิดอภิปรายไม่ไว้วางใจรัฐมนตรี ทั้ง ๒ กลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่เห็นตรงกันว่าให้ใช้จำนวนส.ส. ๑ ใน ๕

เกี่ยวกับการสรรหาองค์กรอิสระ

ประชาชนและผู้ที่เคยดำรงตำแหน่งทางการเมือง ไม่เห็นด้วยที่จะมีตัวแทนพรรคการเมืองร่วมเป็นกรรมการสรรหา และไม่เห็นด้วยที่จะกำหนดสัดส่วนของส.ส.และส.ว.หญิงในสภา

ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับส.ส. และคณะรัฐมนตรี

ประชาชนร้อยละ ๘๑.๒ เห็นด้วยที่จะให้เลือกตั้งส.ส.แบบแบ่งเขต ที่มีสัดส่วนส.ส. ๔๐๐ คน และมีส.ส.บัญชีรายชื่อ ๑๐๐ คน แต่ผู้ที่เคยดำรงตำแหน่งทางการเมืองไม่เห็นด้วยกับระบบนี้ถึงร้อยละ ๕๒.๘

นอกจากนี้ประชาชนและผู้ที่เคยดำรงตำแหน่งทางการเมืองเห็นด้วยที่จะให้มีการเลือกตั้งแบบเขตเดียวเบอร์เดียว และส.ส.พรรคที่ได้คะแนนเสียงในการเลือกตั้งระบบบัญชีรายชื่อ ควรได้ส.ส.ตามสัดส่วนจำนวนคะแนนที่ได้

ส่วนคณะรัฐมนตรี ประชาชนและผู้ที่เคยดำรงตำแหน่งทางการเมือง ไม่เห็นด้วยที่นายกฯและรัฐมนตรีจะเป็นส.ส.และส.ว.ในเวลาเดียวกัน อีกทั้งนายกฯ และรัฐมนตรีต้องไม่เป็นหุ้นส่วนหรือเป็นผู้ถือหุ้นในบริษัท ถึงร้อยละ ๙๐.๖

สำหรับข้อเสนอนั้นในการร่างรัฐธรรมนูญ

ประชาชนทั่วไปเสนอควรแก้ไขรัฐธรรมนูญให้สอดคล้องกับปัญหาและเหตุการณ์ปัจจุบันมากที่สุด ร้อยละ ๓.๓ เห็นว่าไม่ควรใช้เวลาร่างรัฐธรรมนูญนานเกินไปร้อยละ ๑.๑ ควรจำกัดสิทธิทางการเมืองลงบ้าง ร้อยละ ๐.๙ และร้อยละ ๐.๗ เห็นว่าควรเน้นจริยธรรมและศีลธรรมของนักการเมือง

ขณะที่กลุ่มผู้เคยดำรงตำแหน่งทางการเมือง ร้อยละ ๓๔.๘ เสนอควรนำรัฐธรรมนูญปี ๒๕๔๐ มาเป็นต้นแบบและแก้ไขเฉพาะจุดบกพร่อง ร้อยละ ๙.๗ ควรรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ร้อยละ ๘.๓ เห็นควรเพิ่มบทลงโทษกับผู้ทุจริตคอร์รัปชัน และร้อยละ ๗.๖ ควรเปิดโอกาสให้ส.ว.มีโอกาสได้เสนอกฎหมายเหมือนส.ส. และร้อยละ ๖.๓ ควรแก้ไขการสรรหาผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ

ศรีสะเกษเปิดเวทีฟังความคิดเห็นร่าง รธน.

หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ วันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๕๐

ผู้สื่อข่าวรายงานว่า ที่ห้องประชุมบุญชงวิสมหมาย อาคารเฉลิมพระเกียรติ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ ผู้ช่วยศาสตราจารย์กนก โตสุรส์ อธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ ในนามสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ และคณะกรรมการฯ ร่วมกันเปิดเวทีรับฟังความคิดเห็น และการมีส่วนร่วมของประชาชนในจังหวัดศรีสะเกษ ในการร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ ซึ่งเป็นเวทีแรกของจังหวัดศรีสะเกษ ได้มีประชาชนที่ให้ความสนใจเดินทางมาร่วมเสนอแนวคิด ตอบแบบสอบถาม เสนอร่างรัฐธรรมนูญกันเป็นจำนวนมาก โดยพบว่านับตั้งแต่มีการตั้งคณะกรรมการชุดใหม่มาดูแลบ้านเมือง ประชาชนในจังหวัดศรีสะเกษ ได้ให้ความสนใจในความเป็นอยู่ของบ้านเมือง การมีส่วนร่วมในวันนี้จึงได้มีผู้มาเสนอความคิดเห็นกันมาก โดยคณะผู้จัดได้เปิดโอกาสให้ทุกคนเข้าร่วมรับฟัง เสนอแนวคิด และยังเปิดโทรศัพท์เสนอข้อความคิดเห็นได้ทั้งแบบฝากข้อเสนอนะ และแบบสอบถามออกอากาศสด ๆ โดยการร่วมมือถ่ายทอดสดการประชุมผ่านสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดศรีสะเกษ ทั้งระบบ เอฟเอ็ม และเอเอ็ม ซึ่งส่วนใหญ่เห็นด้วยในการป้องกันปัญหาการซื้อสิทธิขายเสียงได้ของนายทุน

โดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์กนก กล่าวว่ วันนี้เป็นวันแรกของการเปิดเวทีรับฟังความคิดเห็น และการมีส่วนร่วมของประชาชนในจังหวัดศรีสะเกษ ในการร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ ซึ่งที่ผ่านมาประชาชนรู้ดีว่าเกิดอะไรขึ้นบ้างในบ้านเมือง และวันนี้ประชาชนต้องการอะไร ก็ขอให้ประชาชนบอกเรามา ในฐานะที่เราเป็นคณะทำงานเกี่ยวกับเรื่องนี้ก็จะได้นำเสนอความคิดเห็นของทุกฝ่าย ทุกคนไปเสนอต่อให้ครบทุกความคิดเห็น ซึ่งคณะทำงานของสมาชิกสมัชชาแห่งชาติจังหวัดศรีสะเกษ จะเคารพทุกความคิดเห็น และนำเสนอทุกความคิด โดยคณะทำงานจะเป็นเพียงผู้รวบรวมความคิด จะไม่ไปนำเอาความคิดส่วนตนไปใส่เพิ่มเติมอย่างใด และจะเดินทางตระเวนไปรับฟังความคิดเห็นให้ครบทุกอำเภอ ทั้ง ๒๐ อำเภอ ๒ กิ่งอำเภอ ในจังหวัดศรีสะเกษ ก่อนสรุปความเห็นเสนอต่อไป.

องค์กรครุชอยากเห็น รธน.ให้ความสำคัญการศึกษา

๖ มีนาคม ๒๕๕๐ หนังสือพิมพ์เดลินิวส์

นายเพิ่ม หลวงแก้ว กรรมการคุรุสภา ในฐานะคณะทำงานวิเคราะห์งานด้านการศึกษา และการพัฒนาเครือข่ายของคุรุสภา เปิดเผยว่ เมื่อเร็ว ๆ นี้คณะทำงานได้หารือถึงสาระสำคัญเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครูที่ควรบัญญัติไว้ในร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ โดยวันที่ ๕ มี.ค.นี้ คุรุสภาจะร่วมกับองค์กรวิชาชีพและผู้ที่เกี่ยวข้อง จัดประชุมระดมความคิดเห็นเรื่อง "รัฐธรรมนูญกับการพัฒนาวิชาชีพทางการศึกษา" ที่หอประชุมคุรุสภา เพื่อระดมความคิดเห็นให้ได้ข้อสรุปว่ ผู้ที่เกี่ยวข้องต้องการให้การศึกษเป็นหมวดหนึ่งที่บรรจุไว้ในรัฐธรรมนูญฉบับนี้หรือไม่ เพราะที่ผ่านมาเรื่องของการศึกษาจะกระจัดกระจายอยู่ตาม

หมวดต่าง ๆ จนดูเหมือนไม่ให้ความสำคัญกับการศึกษา และหากมีก็ควรกำหนดเรื่องใดไว้บ้าง ซึ่งเมื่อได้ข้อสรุปแล้วจะนำเสนอต่อสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ (สนช.) ต่อไป

นายนิพนธ์ ชื่นตา ประธานสหภาพครูแห่งชาติ กล่าวว่า ที่ผ่านมาสหภาพครูแห่งชาติเคยนำเสนอประเด็นทางการศึกษาที่ควรเขียนไว้ใน รัฐธรรมนูญต่อ สนช. ไปบ้างแล้ว อาทิ การจัดสรรทรัพยากรทางการศึกษา ควรระบุไว้อย่างชัดเจนว่ารัฐจะต้องจัดสรรงบประมาณทางการศึกษาไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘ ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) เพราะทุกปัญหาล้วนมีคำตอบคือการศึกษา ถ้าเราไม่ลงทุนเรื่องการศึกษา ก็จะแก้ปัญหไม่ได้ อีกทั้งปัจจุบันรัฐก็จัดสรรงบประมาณด้านการศึกษาแค่ประมาณร้อยละ ๔ เท่านั้น อีกทั้งเมื่อเสนอของบฯไปบางครั้งก็ถูกตัดจนแทบจะพัฒนาอะไรไม่ได้ แต่หากมีการกำหนดไว้อย่างชัดเจน ไม่ว่าจะใครจะมาเป็นรัฐบาลก็ต้องสนับสนุนงบประมาณด้านการศึกษาไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๘

“นอกจากนี้ในรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๔๐ ก็ยังไม่มี ความชัดเจนว่าจะให้ใครเป็นเจ้าของหรือผู้ที่จะดูแลในเรื่องมาตรฐานวิชาการในการจัดการศึกษา และให้มีการถ่ายโอนการศึกษาหรือไม่ เพราะที่ผ่านมาเขียนไว้ไม่ชัดเจนจนทำให้ฝ่ายการศึกษา กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทะเลาะกัน และเมื่อมีการตีความก็ตีความกันแบบครีนิญชัย จนทำให้เกิดความยุ่งเหยิงขึ้น” นายนิพนธ์ กล่าว.

ปอมท.ขอมีส่วนร่วมเสนอความเห็น ด้านการศึกษาในร่างรธน.ฉบับใหม่

หนังสือพิมพ์ข่าวสด วันที่ ๐๗ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๐

ผศ.ปฐม ปฐมธนพงศ์ ประธานที่ประชุมประธานสภาคณาจารย์มหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทย (ปอมท.) เปิดเผยว่า จากที่ ปอมท.ได้หารือเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมเสนอความคิดเห็นในร่างรัฐธรรมนูญ และเห็นว่า ปอมท.ต้องมีส่วนร่วมในการเสนอร่างดังกล่าว เนื่องจากเป็นอีกบทบาทของ ปอมท.ที่จะต้องร่วมแสดงความคิดเห็นประเด็นการศึกษา โดย ปอมท.เห็นชอบในประเด็นที่จะเสนอในร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ ดังนี้ การเผยแพร่ความรู้ทางวิชาการ งานวิจัยตามหลักวิชาการย่อมได้รับการคุ้มครอง ทั้งนี้ต้องไม่ขัดต่อหน้าที่ของพลเมืองหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ส่วนบุคคลย่อมมีสิทธิเสมอภาคกันในโอกาสทางการศึกษาทุกระดับชั้น ตลอดจนการเรียนรู้อัตโนมัติ เรื่องการจัดการศึกษาของรัฐต้องมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคม และให้นำแนวคิดของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางร่วมในการจัดการศึกษาอบรม การจัดการศึกษาอบรมจากทุกฝ่ายต้องมีความแข็งแกร่งทางวิชาการและมีหลักประกันคุณภาพทางการศึกษาที่ได้มาตรฐาน

ผศ.ปฐม กล่าวว่า นอกจากนี้รัฐต้องจัดการศึกษาอบรมและสนับสนุนให้เอกชนจัดการศึกษาอบรมให้เกิดคุณธรรม จริยธรรมนำความรู้ โดยจัดให้มีการศึกษาทุกระดับชั้น ตลอดจนการเรียนรู้อัตโนมัติ จัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ ปรับปรุงการศึกษาให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม และสามารถชี้นำสังคมได้ สร้างเสริมคุณธรรม ความรู้และปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับ

คณะกรรมการการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ สภาว่างรัฐธรรมนูญ

การเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สนับสนุนการค้นคว้าวิจัยในศิลปวิทยาการต่างๆ เพื่อเป็นสังคมาฐานความรู้ผ่านงานวิจัย เร่งรัดพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาประเทศ พัฒนาวิชาชีพครูให้มีความมั่นคงและเป็นต้นแบบที่ดีแก่สังคม ส่งเสริมการเพิ่มคุณค่าของ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะและวัฒนธรรมให้เกิดเป็นเอกลักษณ์ที่ภาคภูมิใจของชาติ

"พีเน็ต"เห็นชอบส.ส.ร. รับหน้าเสื่อประชามติ

หนังสือพิมพ์มติชน วันที่ ๐๗ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๐

นายโสภณ นาขวัญ ประธานองค์การเอกชนตรวจสอบการเลือกตั้งจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ (พีเน็ต) ในฐานะคณะทำงานของกรรมาธิการรับฟังความคิดเห็น เพื่อร่างรัฐธรรมนูญระดับจังหวัด ได้แสดงความเห็นด้วย หากสภาว่างรัฐธรรมนูญจะใช้งบฯ ๔๐๐-๕๐๐ ล้านบาท ทำประชามติทั่วประเทศ เพื่อให้รับหรือไม่รับร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ มากกว่าที่จะให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) ทำในส่วนนี้ ซึ่งใช้งบฯสูงถึง ๒,๐๐๐ ล้านบาท แต่การดำเนินการของสมาชิกสภาว่างรัฐธรรมนูญ (ส.ส.ร.) ต้องมีแผนงานชัดเจนในรูปแบบของการลงคะแนนเสียงประชามติ และเป็นความลับ อีกทั้งต้องชี้แจงได้ว่าสามารถทำได้จริง ในขณะที่ กกต.จะทำหน้าที่ชักจูงให้ชาวบ้านมาใช้สิทธิประชามติ ต้องยอมรับว่าประชาชนมองเป็นเรื่องไกลตัว ไม่เหมือนการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่น สิ่งที่น่าเป็นห่วงมากคือ การลงประชามติอาจถูกชี้นำโดยบุคคลบางกลุ่ม

ด้านนายทวีศักดิ์ ศรีทองกิติกุล ที่ปรึกษาสมาพันธ์ปลด อดต.แห่งประเทศไทย กลับเห็นว่าควรให้ กกต.ทำหน้าที่จัดการและดูแลการออกเสียง เพราะมีความพร้อมหลายด้าน

ยื่นบรรจุพุทธศาสนาประจำชาติ

หนังสือพิมพ์มติชน วันที่ ๐๖ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๐

นายกำพล ภูมณี อดีต ส.ว.ปราจีนบุรี รองประธานเครือข่ายประชาชนเพื่อพิทักษ์ชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ กล่าวว่า ได้ยื่นข้อเสนอไปยัง ส.ส.ร.แล้วให้มีการบรรจุพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติและพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพุทธมามกะไว้ในรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ หากไม่กำหนดไว้ กลุ่มเครือข่ายประชาชนนับล้านคนจะไปชุมนุมประท้วงที่หน้ารัฐสภาอย่างแน่นอน ขณะนี้เข้าชื่อกันไม่รับร่างรัฐธรรมนูญที่ไม่กำหนดให้พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติแล้ว ๕ แสนกว่ารายชื่อ วันเดียวกันที่วัดมาบใหญ่ ต.สะตอ อ.เขาสมิง จ.ตราด น.ส.ทิวา ยานไกล ประธานคณะกรรมการวิสามัญรับฟังความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมของประชาชน จ.ตราด พร้อมกรรมาธิการ ไปเปิดเวทีสาธารณะเพื่อรับฟังความคิดเห็นของเด็กและเยาวชนของอำเภอเขาสมิง ในนาม "สภาเด็กและเยาวชน อ.เขาสมิง" เพื่อนำความคิดเห็นของเด็กไปสู่สภาว่างรัฐธรรมนูญ เด็กหลายคนเสนอความคิดเห็นในเรื่องการศึกษา พอสรุปได้ว่าการให้เรียนฟรี ๑๒ ปี โดยข้อเท็จจริงไม่ฟรีจริง จึงควรกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญให้ชัดเจน รวมทั้งจะต้องส่งเสริมให้มีเวทีของเด็ก โดยจัดตั้งสภาเด็กในระดับจังหวัดขึ้นมา แล้วกระจายลงไปในระดับตำบล

กำหนดการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน

คณะกรรมการการวิสามัญประจำจังหวัดยะลา

๑. วันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐	เปิดศูนย์/รับฟัง	เวลา ๑๔.๐๐ น.	ม.ราชภัฏยะลา ๒๕๐ คน
๒. วันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐	รับฟัง	เวลา ๑๔.๐๐ น.	ร.ร.เทคนิคบริหารธุรกิจ ๑๐๐ คน
๓. วันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๕๐	รับฟัง	เวลา ๑๔.๐๐ น.	ร.ร.นิบงชนูปถัมภ์ ๑๐๐ คน
๔. วันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๕๐	รับฟัง	เวลา ๑๔.๐๐ น.	เทศบาลนครยะลา ๒๐๐ คน
๕. วันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๕๐	รับฟัง	เวลา ๑๔.๐๐ น.	วิทยาลัยการสาธารณสุข ๒๐๐ คน
๖. วันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๕๐	รับฟัง	เวลา ๐๙.๐๐ น.	โรงแรมปาร์ควิว
๗. วันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๕๐	รับฟัง	เวลา ๐๙.๐๐ น.	โรงแรมปาร์ควิว
๘. วันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๕๐	รับฟัง	เวลา ๐๙.๐๐ น.	โรงแรมเบอร์ลีน ๓๐๐ คน

ติดต่อสอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่

**นายวิชัย เรืองเรืองกุลฤทธิ์ สสร. ๐๕๙

**นายมานิชญ์ บุญญานวัตร ผช.สสร. ๐๓๐

**Fax ๐๗๓ ๒๕๒๖๕๙ ต่อ ๑๓

ช่องทางการติดต่อสื่อสารในการร่างรัฐธรรมนูญ

ช่องทางการติดต่อสื่อสารในการร่างรัฐธรรมนูญ

ตู้ ปณ. ๕๕๕ รัฐสภา

ศูนย์ข้อมูล ส.ส.ร. (Call Center) โทร. ๑๗๔๓

email : cdc@parliament.go.th

pr@parliament.go.th

คณะกรรมการการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ สภาวาระรัฐธรรมนูญ

กลุ่มภารกิจการดำเนินงานของ
คณะกรรมการรับฟังความคิดเห็นและการมีส่วนร่วม
ของประชาชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

กลุ่มจังหวัด	กรรมการที่รับผิดชอบ/โทรศัพท์
อุดรธานี หนองบัวลำภู หนองคาย เลย สกลนคร นครพนม	นาชานาญ ภูวิลัย ๐๘๑ ๙๗๕ ๗๒๒๐ นายรัฐ ชุกกลิ่น ๐๘๑ ๙๗๒ ๕๑๕๑ นายศักดิ์ชัย อุ่ณจิตติกุล ๐๘๑ ๙๖๔ ๖๖๖๖ นายหลักชัย กิตติพล ๐๘๑ ๙๓๗ ๐๑๑๙
ขอนแก่น มหาสารคาม ร้อยเอ็ด กาฬสินธุ์	พลตำรวจโท ธรรมนิตย์ ปิตะนีละบุตร (ประธานคณะกรรมการ) ๐๘๑ ๙๓๐ ๐๙๔๕ นายวิทยา คชเชื่อน ๐๘๙ ๗๑๐ ๐๙๒๐ นายธีรวัฒน์ ร่มไทรทอง ๐๘๑ ๕๔๕ ๔๙๙๙
นครราชสีมา ชัยภูมิ บุรีรัมย์ สุรินทร์	นายสุนทร จันทร์รังสี ๐๘๑ ๖๐๐๕๒๐๐ นายปริญญญา ศิริสารการ ๐๘๑ ๙๒๐ ๐๖๗๙ นายการุณ ไสงาม ๐๘๑ ๙๖๙ ๔๕๐๒
อุบลราชธานี อำนาจเจริญ ศรีสะเกษ ยโสธร มุกดาหาร	นายศิวะ แสงมณี ๐๘๑ ๒๗๔ ๑๙๙๕ นายกนก โตสุรัตน์ ๐๘๑ ๙๗๖ ๓๕๕๔ นายอรรถรัตน์ รัตนจันทร์ ๐๘๑ ๙๗๓ ๕๐๑๙

เจ้าหน้าที่ประจำคณะกรรมการรับฟังความคิดเห็น
และการมีส่วนร่วมของประชาชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
โทร ๐๒ ๒๔๔ ๑๒๓๙
สำนักกรรมการ ๑ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

๑. นายพิเชียร อำนาจรัฐประเสริฐ	ประธานคณะกรรมการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่
๒. นายวิฑูรย์ บุญญสถิตย์	รองประธานคณะกรรมการประชาสัมพันธ์ และเผยแพร่ คนที่หนึ่ง
๓. นายสุนทร จันทร์รังสี	รองประธานคณะกรรมการประชาสัมพันธ์ และเผยแพร่ คนที่สอง
๔. นายจตุตินันท์ ภิรมย์ภักดี	รองประธานคณะกรรมการประชาสัมพันธ์ และเผยแพร่ คนที่สาม
๕. นายสมยศ สมวิวัฒน์ชัย	รองประธานคณะกรรมการประชาสัมพันธ์ และเผยแพร่ คนที่สี่
๖. นายอภิชาติ คำดี	โฆษกคณะกรรมการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่

ฝ่ายดำเนินการ

๑. นางพรรณณี เอ็มสุวรรณ	ที่ปรึกษาฝ่ายดำเนินการ
๒. นางทิฆัมพร กาญจนภาค	หัวหน้าฝ่ายดำเนินการ
๓. นางสาวดวงจิตร์ ก่อเจริญวัฒน์	เลขานุการ ฝ่ายดำเนินการ
๔. นายวิษณุ รัตนสุทธิกุล	ผู้ช่วยเลขานุการฝ่ายดำเนินการ
๕. นางสาวสุภาพร อาจเดช	ผู้ช่วยเลขานุการฝ่ายดำเนินการ
๖. นางสาวแสงดาว พึ่งสุนทร	ผู้ช่วยเลขานุการฝ่ายดำเนินการ
๗. นางสาวกนกวรรณ แจ่มมาโนช	ผู้ช่วยเลขานุการฝ่ายดำเนินการ ออกแบบปก และจัดทำรูปเล่ม

ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่
สำนักกรรมการ ๒ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
โทร. : ๐ ๒๒๔๔ ๑๒๔๓ และ ๐ ๒๒๔๔ ๑๒๓๕

**พิมพ์ที่ : สำนักการพิมพ์
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร**